

הקדמה לספר הכוזרי

מצות הידיעה והתעמקות החקירה הישרה. ובדעתם אחזו כמה מגדולי חכמי הקבלה המעמיקים ע"פ דרכם.

ודעת גדולי חכמי הרגש, שבראשם עומר ר' יהודה הלוי, ובעקבותיו אחזו בעל העקדה, הרי"ץ אברבנאל, האב וגם הבן ר"י ליאון אברבנאל, והרבה מגדולי המקובלים, נבוני לחש של רגשי הנפש, הלכו בדרכם, אשר שדו נרגא, בכל המהלך של המחקר ההגיוני, **ובססו ביותר את היסודות של עומק קדושת ההכרה השירית של רגשי הנשמה והתעלותה הפנימית.**

והר"ח קרשקש בעל אור ד' תמך שיטה זו דוקא ע"פ עומק ההגיון המחקרי עצמו, ואת בנין הרגש העמוק בתועפות עוזו בנה על יסוד מפלטה של הפילוסופיה ההגיונית. **ושיטה זו היותר קרובה לאורחא דמהימנותא היא הולכת ומתחזקת במהלך הרוח של הדורות האחרונים.** ובעקרון של דברים אלו ואלו דברי אלהים חיים,

4. מאורות האמונה

האמונה אינה לא שכל ולא רגש, אלא גילוי עצמי היותר יסודי של מהות הנשמה, שצריך להדריך אותה בתכונתה. וכשאינן משחיתים את דרכה הטבעי לה, איננה צריכה לשום תוכן אחר לסעדה, אלא היא מוצאה בעצמה את הכל. בעת החלש אורה, אז בא השכל והרגש לפנות לפניו דרך. וגם אז צריכה היא לדעת את ערכה, שלא משרתיה השכל והרגש הם הנם עצמותה. וכשתהיה קבועה באיתן מושבה, אז יצליחו השכל והרגש בפינוי הדרך ובהמצאת האמצעים השכליים והמוסריים המסקלים את המכשולים מעל דרכה.

5. מתוך התורה הגואלת / חלק ג

ישראל - "לב האומות", מרכז החינויות של אורגניזם ההויה. המיוחד ב"כוזרי", כולו ישראל. בניגוד ל"חובת הלבבות", שכמעט לא נזכר בו ישראל בערכו כאומה. הניגוד לכוזרי אינו הרמב"ם, יש רק הבדלי סגנון ביניהם, לעומת "חובת הלבבות", שגישתו ב"שער היחוד" היא פילוסופית, גישה של ראיות והוכחות: יש עולם, ממילא יש גם מחדש עולם. מן הבריאה אל הבורא. **גישת הכוזרי: מן הבורא אל הבריאה, מתוך סגולת ישראל. החילוק הזה הוא יסודי מאד. מה שמיוחד לישראל הוא "קודש הקדשים". וכן, "אורות", כולו ספציפי לישראל. וכן, הרב אבא זצ"ל, מעת שהתחיל קביעות שם ישיבה כאן, התחיל בקביעות לימוד כוזרי, זה לא הולך אחרת.**

אל העיר אשר שם מגמתו אליה, אף על פי שהוא יודע אותו הצד ואותה הפאה, והוא יגע למאד, ואיננו מגיע אל חפצו, מפני שאינו יודע הדרך, כמו שאמר הכתוב (קהלת י טו): **עמל הכסילים תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר.**

והחלק הרביעי הוא - ייחוד האלהים בלב ובלשון, אחר אשר ידע להביא הראיות עליו ולעמוד על אמיתת אחדותו מדרך העיון והסברות הנכונות השכליות, וזהו החלק השלם והחשוב שבהם, **והמעלה הזאת היא אשר הזהיר עליה הנביא, באמרו (דברים ד לט): וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:**

3. אגרות הראיה / כרך ג / תשצג

הק' אברהם יצחק הכהן קוק ידידי היקר הרב המחבר שליט"א. מלאתי רצון מאמרותיו היקרות בכלל, כאשר גיליתי את דעתי כבר בהסכמתי, ומאד יקרו לי דבריו היוצאים מן הלב על דבר תמימות האמונה הקדושה והתעוררותה. אמנם לזאת צריך שישים לבו כל דורש טוב לעמו, המלהיב את ליבם לאביהם שבשמים ומחזק את רוחם הטהור להתאמץ בקדושת אמונת אומן, שלא יבין הקורא את תוכן התמימות לענין המנגד את ההתעוררות השכלית והעמקת הדרישה הקדושה והרחבתה. ד' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר. ובכלל הגדלת התורה והאדרתה עומד הוא בראש יסוד הקדושה של לימוד האמונה וכמה גדולה היא ספרותנו הקדושה, מגדולי אדירי הדורות אבות העולם שהרבו דעת בחקרי האמונה והאירו את לבם של לומדי דבריהם ללכת בעקבותיהם. והנה חוץ משני הדברים הידועים, **של המחקר ההגיוני, והקבלה הגנוזה בסוד ד',** שהם שני נחלים גדולים רחבי ידים, שחובה קדושה היא, לכל אשר חלק ד' לו בבינה, להיות משנן והוגה בחלקי התורה העליונים הללו, גם בפשטיותה של תכונת האמונה ככר גדול ורחב ידים נמצא להוגיה ודורשיה, המחיה את רוחם ומעודד את עוז קדושת נשמתם, המביא את כל המתבסמים מבשמי קדשו, להתעלות במעלות עליונות בטהרת המדות ובקדושת היראה והאהבה הרוממה, המחזקת את הלב הישראלי בצפית ישועה ובכל חוסן ויקר.

רק בפרטי הארחות נפלגו חכמי הדורות, איזו מסילה יבחר לו האדם בעסקיו הרוחניים בדרך קביעות.

שדעת גדולי החוקרים האלהיים, כרב סעדי' גאון, הרמב"ם והחזה"ל וסייעתם היא, - **שיסוד מצות האמונה היא בעצמה**

1. בית יעקב - תוספות מעשה רב, סעיף טו: [ר'

ישראל משקלוב בעל פאת השולחן] "והיה מחבב (הגר"א) ספר חובת הלבבות זולת שער היחוד, **ובמקום שער היחוד היה אומר שילמדו ספר הכוזרי הראשון שהוא קדוש וטהור ועקרי אמונת ישראל ותורה תלויין בו.**"

2. ספר חובות הלבבות - שער היחוד - פרק ב:

ובעבור זה מתחלק. הייחוד כפי התחלקות דעות בני אדם ויתרון הכרתם בו על ארבעה חלקים:

תחילתם - ייחוד האל בלשון בלבד, והמעלה הזאת היא המעלה, אשר יגיע אליה הקטן והפתי, אשר איננו יודע ענין האמונה ואין אמיתתה קבועה בלבו.

והחלק השני הוא - ייחוד האל בלב ובלשון על ידי הקבלה, מפני שהוא מאמין במי שקבל מהם ואיננו יודע אמיתת הענין מצד שכלו ותבונתו, והוא כעיוור הנמשך אחרי פיקח, ואפשר שיקבל ממקבל כמותו, והוא כחברת עיוורים, שם כל אחד מהם ידו על שכם חבירו [וחבירו כמו כן על שכם ההולך לפניו, וזה על שכם זה שלפניו] עד שהגיעו אל הפיקח אשר בראש החבורה, שמנהיגם, שאם יפשע הפיקח הזה בהם, ויתעלם מהם, ולא יזהר בשמירתם, או אם ייכשל אחד מהם, או יקרהו מקרה - יקרה לכל המקרה ההוא, ויתעו מני דרך, ואפשר שיפלו בבור או בגומץ, או שייכשלו בדבר שימנעם מלכת. וכן המייחד מצד הקבלה אין בוטחין בו שלא יבוא לידי שיתוף, שאם ישמע דברי המשנים (הכופרים) וטענותם, אפשר שתשתנה דעתו ויטעה (ויכפור) ולא יכיר. ומפני זה אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (אבות ב יד): **הוי שקוד ללמוד תורה, ודע מה שתשיב לאפיקורוס.**

והחלק השלישי מחלקי הייחוד הוא - ייחוד הבורא בלב ובלשון, **אחר שיוכל להביא עליו ראיות על אמיתת מציאותו בדרך העיון,**

מבלי דעת ענין האחד האמת והאחד העובר. וזה דומה לפיקח, שהוא הולך בדרך והוא רוצה ללכת אל ארץ רחוקה, והדרך מתחלקת לדרכים רבות מסופקות, ואיננו יודע ומכיר הדרך הנכונה